

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 11 mei 2021

Onderwerp: Visie Recreatie en Toerisme Noord-Holland 2030

Kenmerk: 1530031/1631422

Bijlagen: 1 (Visie Recreatie & Toerisme Noord-Holland 2030)

1. Inleiding

In ons Coalitieakkoord 2019-2023 'Duurzaam doorpakken!' hebben wij aangekondigd dat de provincie een visie gaat opstellen die een overkoepelend perspectief biedt op de toekomst van recreatie en toerisme in Noord-Holland. De voorliggende Visie Recreatie & Toerisme Noord-Holland 2030 is strategisch van aard en beschrijft de opgaven waarvoor we met elkaar staan en geeft richting hoe wij, samen met onze partners, invulling willen geven aan de ontwikkeling van recreatie en toerisme in Noord-Holland.

Recreatie en toerisme zijn een onlosmakelijk deel van onze manier van leven. Dit is merkbaar in het voorzieningenniveau, de leefomgeving en de economie van Noord-Holland. Recreatie en toerisme spelen een grote rol in de welvaart en het welzijn van onze inwoners. In 2019 hadden in Noord-Holland meer dan 150.000 mensen een baan in de toeristisch-recreatieve sector (bron: LISA, 2020). Daarnaast levert de sector belangrijke bijdragen aan het voorzieningenniveau, woonklimaat, het behoud van cultuur en erfgoed, draagvlak voor natuur en landschap en preventieve gezondheidszorg.

Deze Visie Recreatie & Toerisme is opgesteld tijdens de coronapandemie. Het coronavirus heeft een ongekende impact op de toeristisch-recreatieve sector. Door de coronamaatregelen zien we veranderingen in recreatiegedrag. Het bezoek aan natuur, recreatiegebieden, water en strand is sterk toegenomen. Daarnaast gingen veel Nederlanders in 2020 vaker op vakantie in eigen land, in plaats van naar het buitenland. Het is nu nog moeilijk in te schatten of deze veranderingen tijdelijk zijn of (deels) van blijvende aard, maar de toenemende recreatiedruk en de noodzaak om regie te gaan voeren op de impact van het toerisme, zijn zaken die (ook voor corona) aanleiding vormen om met een integrale visie aan de slag te gaan.

De sector staat de komende jaren voor een aantal grote uitdagingen. Zo zal de behoefte aan voorzieningen voor recreatie en toerisme in Noord-Holland blijven groeien. Dit komt door het groeiende aantal inwoners, een verwachte groei (post-corona) in het aantal inkomende toeristen en de toenemende populariteit van buitenrecreatie. Deze ontwikkelingen bieden de provincie kansen, maar brengen ook belangrijke opgaven met zich mee. Want naast de toegevoegde waarde voor welvaart en welzijn, kan een groeiend recreatief-toeristisch gebruik ook leiden tot overlast voor mens en natuur. Hoe zorgen we ervoor dat we de groeiende bezoekersstromen in goede banen leiden?

Tegelijk met de toenemende vraag vanuit inwoners en gasten, zien we in Noord-Holland ook

een groeiende druk op de ruimte door opgaven op het gebied van verstedelijking, infrastructuur, energietransitie, klimaatadaptatie en de landbouw. Hoe zorgen we dat er in de toekomst voldoende ruimte is om in de behoefte van recreanten en toeristen te voorzien?

We moeten investeren in de kwaliteit van ons toeristisch-recreatief product om een aantrekkelijke bestemming te zijn en blijven en aanbod te bieden dat optimaal en duurzaam aansluit bij de veranderende wensen van recreanten en toeristen. Als provincie zetten we ons in voor het behouden én vergroten van de toegevoegde waarde van recreatie en toerisme voor heel Noord-Holland.

Onze ambitie luidt daarom: **heel Noord-Holland profiteert van recreatie en toerisme.**

Hiermee bedoelen we dat:

- er voldoende fysieke ruimte is voor recreatie en dat er een kwalitatief hoogwaardig aanbod van toeristisch-recreatieve voorzieningen is dat optimaal aansluit bij de wensen en behoeften van inwoners en gasten;
- de kwaliteiten van natuur, landschap, cultuur en ondernemerschap zo goed mogelijk worden ingezet voor duurzame toeristisch-recreatieve ontwikkeling. Het gaat daarbij zowel om economische, sociale als ecologische duurzaamheid;
- de hele Noord-Hollandse samenleving profijt heeft van recreatie en toerisme. Gezamenlijk maximaliseren we de positieve impact en beperken we de negatieve impact;
- recreatie en toerisme een optimale bijdrage leveren aan de economie, leefbaarheid, behoud van cultuur en natuur en preventieve gezondheidszorg. De toegevoegde waarde van recreatie en toerisme wordt dan ten volle benut. Wat die 'optimale' bijdrage precies inhoudt, kan per gebied verschillen.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

De Visie Recreatie & Toerisme is strategisch van aard. De visie beschrijft de belangrijkste kansen en uitdagingen op het gebied van recreatie en toerisme voor Noord-Holland op de middellange termijn (2030) en geeft richting aan de aanpak van de uitdagingen en de rol die we hierin vervullen. In deze visie kijken we naar recreatie en toerisme in samenhang met en in relatie tot andere onderwerpen waarmee de provincie zich bezighoudt en waar we beleid voor hebben ontwikkeld. Denk hierbij aan landschap, natuur, cultuur en erfgoed, landbouw, duurzaamheid, mobiliteit en ruimtelijke ordening. We hebben het dan zowel over vrijetijdsactiviteiten van Noord-Hollanders in eigen provincie, als over gasten die de provincie bezoeken, voor een dag of een verblijf van meerdere nachten, voor vrijetijd of om zakelijke redenen.

Om de ambitie te kunnen verwezenlijken, hebben we vier, onderling nauw samenhangende, uitdagingen/opgaven geformuleerd:

1. De toenemende druk op natuur, landschap en omgeving vraagt om het bewaken van de juiste balans tussen toeristisch-recreatieve druk en draagkracht. We willen natuur, landschap en biodiversiteit beschermen en versterken. Tegelijkertijd kunnen recreatie en toerisme en natuur, elkaar juist versterken.
2. Op een goede manier omgaan met de toenemende en veranderende vraag van recreanten en toeristen. We willen de provincie aantrekkelijk houden om te wonen, maar ook om te bezoeken en te verblijven. We zetten hierbij de behoeften van onze eigen inwoners voorop.
3. Versterking van de kwaliteit van het toeristisch-recreatief aanbod door het benutten van de unieke kwaliteiten. Aanbod dat gebruik maakt van het DNA van het gebied, sluit aan

op de behoefte aan beleving, authenticiteit en unieke ervaringen van recreanten en (cultuur)toeristen.

4. Optimaal benutten van het bestaande aanbod; goed verbonden en bereikbaar netwerk. De voorzieningen moeten goed verbonden en bereikbaar zijn om het bestaande aanbod zo efficiënt en effectief mogelijk te benutten.

Om de ambitie te realiseren en de opgaven aan te pakken, zetten we een strategie uiteen waarin de bestemming centraal staat. De beschreven opgaven doen zich, zoals eerder vermeld, namelijk verschillend voor binnen (deel)gebieden in Noord-Holland. Daarnaast vragen de opgaven nadrukkelijk om een vorm van regie. In de visie is dit vertaald in een strategie van *bestemmingsmanagement* en *bestemmingsontwikkeling*. *Bestemmingsmanagement* gaat onder meer over het samenwerken aan de regulering van drukte, spreiden van bezoekers, maar ook over het organiseren van de (duurzame) bereikbaarheid. Dit uiteraard vanuit een gezamenlijke visie. *Bestemmingsontwikkeling* gaat over het daadwerkelijk investeren in de aantrekkelijkheid van een bestemming, door de kwaliteit van het aanbod te verbeteren, het benutten van landschappelijke kwaliteiten en cultuurhistorie en het benutten van de routestructuren.

Er zijn veel verschillende actoren en organisaties betrokken bij het realiseren van een geslaagde vrijetijdsbeleving. Dit betekent dat we onze ambities en doelen alleen kunnen bereiken door samen te werken met andere partijen. In het laatste hoofdstuk van de visie wordt een doorkijk gegeven naar een mogelijke uitvoering van de visie in de komende jaren. Zo kan in 2021 een begin worden gemaakt met de uitvoering van de Visie Recreatie & Toerisme Noord-Holland 2030 op basis van de huidige capaciteit en financiële middelen binnen de provincie. Daarbij willen we in 2021, samen met onze partners, een belangrijke basis leggen voor de uitvoering van de visie. Dit onder meer door prioriteit te geven aan bestemmingsmanagement. We onderzoeken de toeristisch-recreatieve druk en de draagkracht van gebieden, zodat we een gezamenlijk beeld kunnen vormen van de ontwikkelrichting van een gebied en de toegevoegde waarde van recreatie en toerisme daarbinnen. Voor het onderzoek naar druk en draagkracht zijn data en onderzoek nodig. De provincie gaat daarom door met het inkopen en ontsluiten van deze data.

Op basis van het inzicht in druk en draagkracht en de behoeften en ambities van de regio's, kunnen regionale toeristisch-recreatieve (ontwikkel)strategieën worden opstellen. De provincie heeft hierbij een ondersteunende rol en heeft vooralsnog geen rol in de uitvoering. Met de (ontwikkel)strategie als vertrekpunt helpt de provincie wel bij het in beeld brengen van mogelijke koppelkansen. Voor het daadwerkelijk realiseren van koppelkansen zijn vaak aanvullende middelen en capaciteit nodig, bijvoorbeeld om aan te haken bij diverse gebiedsprogramma's. Recreatieve routenetwerken vormen een belangrijke basis binnen de uitvoering van de regionale strategieën en de ontwikkeling van bestemmingen.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

Financiering

Voor de uitvoering van de Visie Recreatie & Toerisme Noord-Holland 2030 zal vooralsnog gebruik gemaakt worden van de bestaande financiële middelen en bemensing binnen de provincie Noord-Holland.

Communicatie

Naar aanleiding van de vaststelling van deze visie, zal een bericht op de provinciale website worden geplaatst. Ook zal de visie worden verspreid onder alle provinciale partners en zullen onze medewerkers deze visie op verschillende plaatsen toelichten.

Participatie

Het is belangrijk dat betrokken partijen zich herkennen in de Visie Recreatie & Toerisme Noord-Holland 2030 en dat de provinciale ambitie goed aansluit bij de ambitie en opgaven die gemeenten, regio's en andere partijen hebben op het vlak van recreatie en toerisme.

Voor de totstandkoming van de visie hebben we dan ook een intern en extern participatieproces ingericht. Onderdeel hiervan waren acht thematische gesprekstafels, interviews met diverse stakeholders, een ondernemerstafel, een bestuurlijke tafel en een webinar (dit alles online vanwege corona). Daarnaast is de Visie Recreatie & Toerisme in wording op 21 september 2020 in een Benen-op-tafeloverleg besproken in uw Statencommissie Natuur, Landschap en Gezondheid. De 80%-versie van de Visie is vervolgens aan een groot aantal interne en externe partijen voor reactie aangeboden. Op 19 april heeft een tweede Benen-op-tafeloverleg met de Statencommissie plaatsgevonden. De reacties hiervan zijn verwerkt en het geheel heeft geleid tot de definitieve visie die nu ter vaststelling voorligt.

4. Samenhang met ander beleid

Mede doordat toeristisch-recreatieve belevingen samengestelde producten zijn, raken recreatie en toerisme aan veel verschillende onderwerpen waarmee de provincie zich bezighoudt en waar we beleid voor hebben of ontwikkelen. Denk aan landschap, natuur, cultuur en erfgoed, landbouw, duurzaamheid, mobiliteit en ruimtelijke ordening. Hierna leggen we voor een aantal belangrijke onderwerpen uit hoe de Visie Recreatie & Toerisme zich daarmee verhoudt.

Opgave Vitaal landelijk gebied

Onder de noemer Vitaal Landelijk Gebied ontwikkelde de provincie, naast de Visie Recreatie & Toerisme, tegelijkertijd het Masterplan Biodiversiteit en de Voedselvisie. Deze visies zijn in samenhang met elkaar opgesteld, om integraal te kunnen werken aan het versterken van de vitaliteit van het landelijk gebied. Een vitaal landelijk gebied produceert voedsel, biedt ruimte aan recreatie en toerisme én is rijk aan natuurwaarden. Juist door in onderlinge samenhang naar deze drie onderwerpen te kijken en opgaven aan elkaar te koppelen, ontstaan interessante landschappen en zorgen we voor een zo efficiënt mogelijk gebruik en inrichting van de ruimte. De Visie Recreatie & Toerisme kijkt wel breder dan alleen het landelijk gebied en gaat óók over steden en dorpen.

Visie Waterrecreatie

Watersport en waterrecreatie zijn belangrijk voor Noord-Holland. Met zoveel meren, plassen en natuurlijk de zee is er genoeg water om te zwemmen, roeien, surfen en zeilen. De provincie stimuleert de verdere ontwikkeling van waterrecreatie door als partner ondernemers en gemeenten te helpen om kansen te benutten. In 2016 is een provinciale Visie Waterrecreatie opgesteld waarin dit is uitgewerkt. Deze visie is nog steeds actueel en loopt tot 2030. Begin 2021 is daaraan gekoppeld een nieuw uitvoeringsprogramma opgesteld. De Visie Recreatie & Toerisme zoekt waar relevant de verbinding met de Visie Waterrecreatie en sluit daar op aan. Concreet gaat het bijvoorbeeld om het verbeteren van de verbinding tussen water en land, onder andere door middel van Toeristische Overstappunten (TOP's). De Visie Recreatie & Toerisme en de Visie Waterrecreatie vormen gezamenlijk het fundament voor de koers van de provincie op het gebied van recreatie en toerisme.

Bossenstrategie

Rijk en provincies hebben afgesproken dat de komende 10 jaar in Nederland het bosareaal met 10% wordt uitgebreid en dat de kwaliteit van het bestaande bos wordt verbeterd. Deze doelen zijn uitgewerkt in de Bossenstrategie, die in december 2020 is vastgesteld. Hiermee wordt een

bijdrage geleverd aan de in het klimaatakkoord afgesproken uitbreiding van CO₂-vastlegging en aan verhoging van de biodiversiteit. Meer en vitaler bos biedt daarnaast ook goede kansen voor recreatie en toerisme. Het is daarom van belang om een goede koppeling te maken tussen de uitwerking van de Bossenstrategie in Noord-Holland en de uitvoering van deze Visie Recreatie & Toerisme.

Bossen zijn voor de beleving van grote recreatieve waarde. Om recreatieve druk zoveel mogelijk te spreiden en op te vangen bij de bron, zouden bossen zoveel mogelijk moeten worden gerealiseerd op locaties nabij woonkernen of waar nu nog weinig recreatieaanbod is. Om de kansen die de Bossenstrategie biedt voor recreatie en toerisme optimaal te benutten, zijn middelen en capaciteit nodig om de behoefte van de regio in beeld te brengen en goed te vertalen in (landschaps- en bos-) ontwerp. Daarnaast zijn middelen nodig om de voorzieningen te realiseren en te beheren.

Cultuur- en erfgoedbeleid

Cultuur en erfgoed zijn van grote waarde voor Noord-Holland. De provincie wil cultuur en erfgoed behouden en versterken door bijvoorbeeld stolpboerderijen, kerken, militair en industrieel erfgoed, molens en dijken helpen te behouden door restauratie of herbestemming. Ook wil de provincie culturele voorzieningen, zoals theaters, bibliotheken en musea, bereikbaar en toegankelijk houden. Voor recreatie en toerisme zijn het culturele aanbod en erfgoed van groot belang. In deze visie sluiten we daarom aan bij relevante speerpunten uit het provinciale cultuur- en erfgoedbeleid.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 1530031/1631422

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten 11 mei 2021;

gelet op de ambities uitgesproken in het coalitieakkoord *Duurzaam Doorpakken!*

overwegende dat de Visie Recreatie & Toerisme Noord-Holland 2030 een wezenlijke bijdrage levert aan het verder ontwikkelen en faciliteren van een duurzame recreatie en toerisme sector in Noord-Holland;

overwegende dat recreatie en toerisme een aantoonbare sociaal-maatschappelijke, economische en gezondheidswaarde heeft;

besluiten:

1. de Visie Recreatie en Toerisme Noord-Holland 2030 vast te stellen.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier